

13.4.2016

Valiokuntakuuleminen 14.4.2016

HALLITUKSEN ESITYS (39/2016 VP) LAIKSI TYÖNTEKIJÖIDEN LÄHETTÄMISESTÄ JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Hallituksen esityksessä esitetään säädettäväksi uusi laki työntekijöiden lähettämisestä. Ehdotetulla lailla pannaan täytäntöön lähetettyjä työntekijöitä koskeva ns. täytäntöönpanodirektiivi (2014/67/EU). Hallituksen esitys on valmisteltu kolmikantaisessa yhteistyössä, johon myös EK on osallistunut.

EK:n mielestä nyt esitettävä laki on voimassa olevaa lakia selkeämpi ja rakenteeltaan johdonmukaisempi. Tämän vuoksi se on helpompi soveltaa. Näkökohta on tärkeä, koska lakia sovelletaan laajalti yritysten sopimustoiminnassa.

Lähetettyjä työntekijöitä koskeva Euroopan unionin sääntely rakentuu ajatukselle siitä, että alhaisen kustannustason maihin sijoittautuneet yritykset eivät saisi perusteetonta kilpailuetua tarjotessaan palveluja maissa, joissa työn hinta on korkeampi. Samalla sääntelyllä pyritään varmistamaan, että EU:n yhtenä perusvapautena oleva palvelujen tarjoamisen vapaus toteutuu. EK pitää tärkeänä, että direktiivin kansallinen täytäntöönpano toteutetaan niin, että palvelujen tarjoaminen rajat ylittäen ei esty. Tällainen riski on tarjolla, jos sääntelyllä liiaksi vaikeutetaan rajat ylittävien palvelujen hankkimista tai ulkomaisten työntekijöiden lähettämistä Suomeen.

Täytäntöönpanodirektiivi sisältää rakentamistoimintaa koskevia säännöksiä vastuusta alihankinnassa. Näiltä osin sääntely kohdistuu siis suomalaisiin yrityksiin, jotka tekevät sopimuksia rakentamispalveluista ulkomaisten yritysten kanssa. Hallitus esittää, että direktiivin toteuttamiseksi lakiin otetaan säännökset menettelystä, jota rakennusala maassamme on jo pitempään noudatettu alan työehtosopimukseen nojautuen. EK pitää valittua menettelyä parempana vaihtoehtona kuin tilaajan ja alihankkijan yhteisvastuun säätämistä. Direktiivi ei edellytä sitä, että tilaaja olisi vastuussa alihankkijan velvoitteista. Yhteisvastuu olisi oikeusjärjestyksellemme vieras elementti ja vaikeuttaisi monin tavoin yritystoimintaa. Hallituksen esittämällä menettelyllä varmistetaan palkkaepäselvyyksiin puuttuminen varhaisessa vaiheessa ilman, että työntekijä joutuisi käynnistämään aikaa vievän oikeusprosessin. Menettely on rakennusalan työmarkkinaosapuolten mukaan osoittautunut tehokkaaksi tavaksi turvata työntekijöiden oikeudet, eikä ole syytä epäillä, ettei se toimisi direktiivin edellyttämänä oikeussuojakeinona.

Tässä yhteydessä on myös pantava merkille, että rakentamistoimintaan kohdistuu huomattava määrä muuta sääntelyä (kuten veronumero ja kuukausi-ilmoitus), jolla ehkäistään harmaata taloutta ja turvataan työntekijöiden oikeuksia. Tilaajavastuusääntely puolestaan koskee yleensäkin alihankinnan ja vuokratyövoiman käyttöä. Tilaajavastuu-

Työelämä/Työlainsäädäntö ja työelämä
Mika Kärkkäinen

13.4.2016

lakia on 1.9.2015 alkaen tiukennettu. Hallituksen esityksessä on direktiivin mahdollistamista valvontakeinoista valittu ne, jotka istuvat parhaiten kansalliseen oikeusjärjestykseen ja erilaisten jo käytössä olevien valvontakeinojen kokonaisuuteen.

Lähetettyjä työntekijöitä koskevan sääntelyn ytimessä on näiden työntekijöiden vähimmäispalkan määrittäminen. Koska vähimmäispalkasta säädetään EU-oikeudessa, se määräytyy EU-oikeudellisin perustein. Nyt täytäntöön pantava direktiivi ei koske vähimmäispalkan määritelmää. Esitetyllä lailla ei siten muuteta vähimmäispalkan tulkintaa, joka viime kädessä saa sisältönsä EU-tuomioistuimen oikeuskäytännöstä.

Suomalaisten tilaajayritysten kannalta esitys merkitsee joitakin uusia velvoitteita, ja lisää jonkin verran tilaajien hallinnollista taakkaa. Hallitus esittää, että laissa säädettäisiin erityisestä hallinnollisesta sanktiosta, laiminlyöntimaksusta, jonka valvontaviranomainen voisi määrätä lakia rikkovalle yritykselle. EK korostaa, että viranomaisten tulkintalinjan tulee sanktiouhan vuoksi olla ennustettavaa ja yhtenäistä.

Lähehtävät yritykset joutuvat kantamaan selvästi suurimman taakan lain luomien velvoitteiden soveltamisessa. On sinänsä ymmärrettävää, että lain valvonnan helpottamiseksi saatetaan pitää perusteluna, että lähehtävälle yritykselle asetetaan velvollisuus tehdä ennakoilmoitus tänne suuntautuvasta työvoiman lähehtämisestä. On kuitenkin huomattava, että lakia sovelletaan myös yritysten sisäisten siirtojen tilanteissa. Ennakoilmoitusvelvollisuudella rasitetaan tällöin sellaisia monikansallisia yrityksiä, jotka siirtävät tänne sisäisesti työntekijöitä, monesti suorittamaan erityistä asiantuntemusta vaativia työtehtäviä. Näissä tapauksissa ei ole käytännössä vaaraa siitä, että Suomen vähimmäistyöehdot jäisivät noudattamatta. Ennakoilmoitusvelvollisuuden ulottaminen puheena oleviin tilanteisiin on tämän vuoksi kyseenalaista. EK:n mielestä jatkossa on seurattava, millaista rasitusta ennakoilmoituksista käytännössä aiheutuu ja ennen kaikkea, onko nyt esitettävä laaja ennakoilmoitusvelvollisuus tarpeen valvonnan toteuttamiseksi. Jos osoittautuu, että viranomaisten mahdollisuudet kohdistaa valvontaa lyhytkestoiin lähehtämisiin ovat olemattomat, voidaan lähteä siitä, että ennakoilmoituskin on näiltä osin tarpeeton. Lainsäädännöllä ei tule luoda velvoitteita, joilla ei ole muuta tarkoitusta kuin itse veloitteen täyttäminen.

Kunnioittavasti,

Mika Kärkkäinen
EK